מתני' נדר בחרם. דאמר חפץ זה חרם עלי ושוב אמר לא נדרתי אלא בחרמו של ים על שם הרשת שלדין בו את הדגים ולא בחרם ממש: **אלא בקרבנות מלכים.** דורונות שמקריבין לפני מלכים: **וכן אם אמר הריני עצמי קרבן.** דמשמע שהקדיש את עצמו ושוב אמר לא נדרתי אלא בעצם אחד שיש תורה אור

מתני' [א]נדר בחרם ואמר לא נדרתי אלא בחרמו של ים בקרבן ואמר לא נדרתי אלא בקרבנות של מלכים הרי עצמי קרבן ואמר לא נדרתי אלא בעצם שהנחתי לי להיות נודר בו: קונם אשתי נהנית לי ואמר לא נדרתי אלא באשתי הראשונה שגירשתי על כולן אין נשאלין להם ואם נשאלו עונשין אותן ומחמירין עליהן דברי ר' מאיר וחכ"א פותחין להן פתח ממקום אחר ומלמדין אותן כדי שלא ינהגו קלות ראש בנדרים: **גמ'** הא גופא קשיא אמרת אין נשאלין להן והדר תני אם נשאלו עונשין אותן ומחמירין עליהן אמר רב יהודה הכי קתני וכולן אין צריכין שאלה [ב]בד"א בתלמיד חכם אבל בעם הארץ שבא לישאל עונשין אותו ומחמירין עליו בשלמא מחמירין דלא פתחינן ליה בחרטה אלא עונשין היכי דמי *כדתניא [ג]מי שנזר ועבר על נזירותו אין נזקקין לו עד שינהוג בו איסור כימים שנהג בהן היתר דברי רבי יהודה אמר רבי יוסי [ד]בד"א בנזירות מועטת אבל בנזירות מרובה דיו ל' יום אמר רב יוסף הואיל ואמרי רבנן אין נזקקים לו בי דינא דמזדקקי לא עביד שפיר רב אחא בר יעקב אומר [ה]משמתינן ליה: וחכ"א פותחין לו פתח כו': *תנא [ו]לעולם אל תהי רגיל בנדרים שסופך למעול *בשבועות ואל תהי רגיל אצל עם הארץ שסופך להאכילך טבלים אל תהי רגיל אצל כהן עם הארץ שסופך להאכילך *תרומה *ואל תרבה שיחה עם האשה שסופך לבא לידי ניאוף רבי אחא ברבי יאשיה אומר כל הצופה בנשים סופו בא לידי עבירה וכל המסתכל בעקבה של אשה הויין לו בנים שאינן מהוגנין אמר רב יוסף ובאשתו נדה אמר רבי שמעון בן לקיש [ז]עקבה דקתני במקום הטנופת שהוא מכוון כנגד העקב תניא [ח]בעבור תהיה יראתו על פניכם זו בושה לבלתי תחטאו מלמד שהבושה מביאה לידי יראת חטא מיכן אמרו סימן יפה באדם שהוא ביישן אחרים אומרים כל אדם המתבייש לא במהרה הוא חוטא ומי שאין לו בושת פנים בידוע שלא עמדו אבותיו על הר סיני אמר רבי יוחנן בן דהבאי ד' דברים סחו לי מלאכי השרת חיגרין מפני מה הויין מפני שהופכים את שולחנם אילמים מפני מה הויין מפני שמנשקים על אותו מקום חרשים מפני מה הויין מפני שמספרים בשעת תשמיש סומין מפני מה הויין מפני שמסתכלים באותו מקום ורמינהו שאלו את *אימא שלום מפני מה בניך

ביהודה נמי אסורין וסיפא ר"ש בר' לדוק דאמר סתם חרמים בגליל אסורין לפי שאין מכירין את חרמי כהנים הא מכירין מותרין דספיקא לקולא ומש"ה סתם חרמים ביהודה שהיו מכירין אלו ואלו מותרין וסתם תרומה נמי ביהודה לר"ש ברבי לדוק מותרת והאי דנקט רבי יהודה תרומה ונקט רבי אלעזר חרמים לאו דוקא דה"ה בתרומה גופה אי נמי בחרמים גופייהו הוה מצי לאפלוגי אלא מר דשמיע ליה מרביה קאמר ומר דשמיע ליה מרביה קאמר ולפי זה כי מהדרינן לעיל אמאן דס"ל לא מעייל אינש נפשיה לספיקא הוה מצי למימר רבי אלעזר בר' לדוק היא אלא רבי יהודה עדיף ליה דקאמר הכי בנזירות גופיה: **ולענין הלכה.** קיימא לן דסתם נדרים להחמיר כסתם מתניתין: **אבל בנזירות מרובה.** כלומר שהה יותר משלשים יום: **הואיל ואמור רבנן אין נזקקין לו בי דינא דמזדקיק ליה לא עביד שפיר.** כלומר דלא תימא הא דקאמר אין נזקקין לו לומר שאין מחזירין אחריו שישאל על נדרו אע"פ שמחזירין אחרי מי שלא עבר על נדרו שהרי המקיימו נקרא חוטא וכדאמרינן בפרקין דלקמן (דף כב.) המקיימו כאילו הקריב עליו קרבן ומיהו אם בא לישאל מעצמו נזקקין להתירו דליתא אלא בי דינא דמזדקיק לא עביד שפיר: **ולענין הלכה.** קיימא לן כרבנן דמתניתין דאמרי דנדרים הללו אין עונשין אותן ופתחינן בהו נמי בחרטה וכדפרישנא במתניתין והני מילי בנדרים הללו אבל בנדרים דאורייתא נהי דפתחינן בהו נמי בחרטה כדקי"ל באידך פרקין דהלכתא פותחין בחרטה מיהו מי שעבר עליהן ובא לישאל אין נזקקין לו עד שינהוג איסור ומורבא מרבנן דמזדקיק ליה מקמי הכי משמתינן ליה וה"ה נמי למאן דלא פתח ליה בהני נדרים פתח ממקום אחר אלא מלמד אותן שהן מותרין דמשמתינן ליה דלא עביד שפיר הרמב"ן ז"ל וכתבו בתוס' חכמי הצרפתי' ז"ל מעשה באחד שנדר מכל פירות שבעולם חוץ מדגן ועבר על נדרו ובא לישאל לפני הרב וזקקו לו לאלתר והתירו ולא הזקיקו לנהוג איסור כימים שנהג בהן היתר וטענת הרב היתה דאע"ג דנדרא דאורייתא הוה ואפילו לרבנן צריך שינהוג איסור אפ"ה כיון שאם אתה מעכבו באיסורו אתה מכשילו שהרי נדר בדבר שא"א לו לעמוד עליו ועוד שאם לא יהנה דעל פניכם משמע בושת פנים וכתיב בתריה לבלתי תחטאו: **לא עמדו אבותיו על הר סיני.** שהרי נתן טעם למעמד הר סיני לבעבור תהיה יראתו על פניכם וכתיב (דברים כט) את אשר ישנו פה עמנו היום ואת אשר איננו פה ומי שאין לו בושת פנים אינו מזרעם: **שהופכין את שולחנם.** ולפי ששינה בירך לוקה בירך: **חרשין.** שאין שומעין ואין מדברים: **שמספרים בשעת תשמיש.** ונמצא חוטאין בדיבור ובשמיעה:

לא

דכירושלמי משמע דפליגי רבנן עליה אף במתמירין עליו לכך נראה ל"י דרבנן פליגי אף במתמירין עליו. דפותחין ממקום אחר לאתוקי שלא יתירו לו [מגופו אל] נדר כלל כיון שהיה בדעתו לקרבנות מלכים וכיוצא בהן אלא מנקטין לו ממקום אחר כמו בשאר נדרים לו על ידי פתח דאדעתא דהכי לא נדרת [או] ע"י חרטה [דהכו] וכן פי' התוס' לעיל נבי האומר הרי את עלי כבשר [אימא] פותחין לו פתח ממקום אחר וכן פר"י כרבי יהודה: **אמר** מר אין נשאלין. לשון נדרים משונה הוא מדתניא אין נשאלין דמשמע דמקיל אם אין צריכין שאלה והדר תני אם נשאלין אלמא משמע דבעי שאלה לא קשיא הא בתי"ח כדפי' המפרש: **אבל** בעם האדם שבא לישאל. יש לספק דמשמע דוקא נקט בא לישאל אבל לא בא לישאל לא אמרינן ליה: **מי** שנזר ועבר על נזירותו. שאם יין כדמוכח בירושלמי: **אין** נזקקין לו להתיר עד שינהוג איסור כימים שנהג בהן היתר: **א"ר** יוסי בד"מ בנזירות מועטת. דתימא כ"ש בלשים יום: **אבל** נזירות מרובה כגון שנה או שמתים וכו' והשתא עונשין אותו היינו כי הכא לנהוג איסור כימים שנהג בהן היתר ורבנן פליגי במתניתין גבי קרבנות מלכים אבל בשאר נדרים נמורים אפילו רבנן מודו דעושין אותו אם עבר על נזירותו

ביאור

ואין נזקקין לו עד שינהוג איסור כימים שנהג בהן היתר ואפשר דאף ר' יוסי דאמר בנזירות מרובה דיו שלשים יום אבל בנדרים דאין פתח נדר ל' יום אלא לשלם אפי' ר' יוסי מודה עד שינהוג איסור כימים שנהג בהן היתר אף בנדר מרובה ומיהו בתוספתא (פפ"ח) קתני האי פלוגתא דר' יוסי ור' יהודה בלשון נדר ולא בלשון נזירות ואפ"ה א"ר יוסי בנדר מרובה שלשים יום ותימה מה ר' יוסי מודה עד שינהוג איש רוצים לדקדק מזה דקתם נדר ל' יום ול"ע דהא אמר בפרק קמא (דף ז:) נדר ל"ת ל"ל דהא אמר מנזירות שיש בה קרבן ולכך עניין ל' יוס לנדר ויש רוצים לדקדק מזה דקתם נדר ל' יום ול"ע דהא אמר בפרק קמא (דף ז:) נדר ל"ת ל"ל דהא אמר מנזירות שיש בה קרבן ולכך אמר ר' יוסי ל' יוס כמו בנזירות ולכאורה היה נראה דהלכה כרבי יוסי דרבי יהודה ורבי יוסי הלכה כרבי יוסי אבל הא דתניא בתוספתא דאף בנדר פליג רבי יוסי ומיהו הדעת נוטה דהלכה כר' יהודה דבפרק ב"ש (דף לד.) מייתי הש"ס לה ולא מדכרא התם רבי יהודה ורבנן דקאמר מתני' לא רבי יוסי ולא רבנן משמע דהלכה כוותיה מדקרי ליה רבנן ולענין מתני' דחרס ל"ע דימתא הלכה כר"מ משום הלכה כר"מ בנזירותיו ושמא לא תסברון דאם הלכה כר"מ בנזירותיו אל תהי רגיל בנדרים שסופך למעול בנדרים. ויש ספרים דגרסי שסופך למעול בשבועות פירוש אף בשבועות החמורות שכתוב בהם לא ינקה ויש ספרים דגרסינן בהדיא אף בשבועות והא דאמר נדרים שייג לפרשות מפרש ר"מ כגון שנודר לקיים המצות כמו אחנה פרק זה או אעשה מצוה זו: **הויין** ליה בנים שאינם מהוגנים. מדה כנגד מדה לפי שמתכחל בעקיבה של אשה שזהו ענין הערוה לכך הויין ליה בנים שאינן מהוגנים: **חגרים** מפני שהופכים שולחנם. פי' שמשמשים מטותם שלא כדרכם ולפי שמשנים תמשיבן בדבר התלוי בירכיים הרי: **מפני** שמנשקים בפומא מקום. ולכך לוקים הוולדות בפיהם: **מפני** שמספרים בשעת תשמיש. שיש להם לשמש בהלנע והם משמיעים קולם לכך נעשים הולדות חרשים: הדרן עלך ואלו מותרין

מסורת הש"ס

מז א ב מיי' פ"ב מהל' נדרים הלכ' יב סמג לאוין רמח טוש"ע י"ד סימן רח סעיף ב:

מח ג מיי' פ"ד מהל' זכירות הלכה יג יד טוש"ע שם:

מט ד מיי' שם הלכ' טו טוש"ע שם סעיף ג:

נ ה מיי' שם הלכה עז:

נא ו מיי' פי"ג מהל' נדרים הלכה כד טוש"ע י"ד סי' רג סעיף ח:

נב ז מיי' פכ"א מהל' איסורי ביאה הלכ' ד סמג לאוין קכו טוש"ע יו"ד סי' כא סעיף ד:

תוספות

ואמר לא נדרתי אלא בחרמו של יס. לשון מלודה לשון משמעת חרמים הם בתוך הים (יחזקאל כו): **לא** נדרתי אלא בעצם. אחד של בהמה שהנחתי בתיתי לביות נודר בו להטעות העולם להאמין דברי שיהו סבורים כי אני נודר נדר גמור: **כולן** אין נשאלין עליהם. ואין צריכין שאלה בת"ח אבל ע"ה שבא לישאל בת"ח עונשין אותו כדקאמר בגמרא אם נהג היתר בנזירות על ידי טעמים הללו שהוא אומר עכשיו אלא היה חושבו נדר אע"פ שאינו נדר ולכסוף בא לישאל עליו לפי שלבו טרפו אמא נדר גמור הוא עונשין אותו לנהוג איסור כימים שנהג בה היתר: **ומחמירין** עליו. מפרש בגמרא דלא פתחינן בחרטה לומר לבך עלך אם כדו תהיה אלא צריך לומר לו לאדעתא דהכי לא נדר דזהו חרטה גמורה כדפי' ר"ת: **וחכ"א** פותחין לו פתח ממקום אחר. פר"ת פותחין לו פתח ממקום אחר כדאמרת לומר אלא החומרא אני מודה לך דלא פתחינן ליה בחרטה אלא צריך לבקש לו פתח ממקום אחר דהיינו לאדעתא דהכי לא נדר אבל מיענש לא מיענש ליה ובקש לו כן אמאי שביק ליפא דמתני' דמתמירין עליו דאמר ת"ק הואיל ולא פליגי עליה דמתמירין ובקש בלשנא אחרינא פותחין הוה ליה למימר מתמירין ועוד

גמ' לא נדרתי אלא מאשתי הראשונה, כצ"ל, יעב"ץ. **שם,** רב אחא בר יעקב אומר משמתינן ליה, רא"ש. **שם,** שסופך להאכילך תרומה, מהרש"א ח"א. **שם,** ואל תרבה שיחה וכו', יעב"ץ. **שם,** יראתי על פניכם זו בושה, מהרש"א ח"א. **תוס'** ד"ה וחכ"א וכו', אבל מיענש לא מיענשין ליה, כצ"ל, יעב"ץ.

הגהות וציונים

לא בתחלת הלילה. ולא בסוף הלילה כשיש הולכות בשוק ויתן דעתו עליהם: וכשהוא מספר. כשהוא משמש מטתו: מגלה טפח ומכסה טפח. בפרק מי שמתו (ברכות דף כג:) אמרינן שהתירו (*לה לאשה) לגלות טפחיים לקטנים והוא היה מגלה טפח מאותן טפחיים ומכסה טפח כלומר וטפח שני נשאר מכוסה: כמי שכפאו שד. שהיה ממהר כאדם הנטרד מחמת שד שכופהו אלמא מספר היה בשעת תשמיש: הא במילי דתשמיש. שרי כדי לרצותה: דמלייני במלאכי השרת. שהן מלוויינים ונדלין משאר בני אדם כמלאכי השרת כדאמרינן בהגדה מלמד שהיו ישראל מלויינין שם כלומר שהיו עם בפני עצמן ולא נתערבו במצרים: התורה התירתך. דכתיב כי יקח איש אשה שהיא לקוחה לו לעשות בה כל חפצו וכתב הרמב"ם ז"ל בפרק כ"א מהא"ב (הל' ט) ובלבד שלא יוציא שז"ל: מ"ש מן ביניתא. דג שלולהו או שולקו כרלונו: אל יאתה אדם בכוס זה. שבשעה שנזקק עם אשתו לא יתן עיניו באשה אחרת אפי' היא אשתו: המורדים והפושעים בי. אלו בני תשע מדות שלפי שיש לד עבירה ביליתתן הוו מורדין ופושעין: בני אימה. לשון יראה שמטיל אימה על אשתו להזקק לה שלא כרצונה ומתוך כך אין בניו הגונים לפי שנוהג שלא כשורה כדדרשינן בפרק המולא תפילין* ואין ברגליה חוטא: בני אנוסה. גריעו טפי מבני אימה דבני אימה לא הוי אנוסה ממש ואנוסה מיירי בשאנסה לגמרי ומתוך שבני אלו קרובין להיות זה כזה חשיב להו כחד דהא רבי לוי אמר תשע מדות ובפרשן אתה מוצא עשר: בני שנואה. שנואה ואתוך כך נותן דעתו על אשה אחרת: בני נדוי. שבא עליה כשהוא מנודה: בני תמורה. שבא על אחת מנשיו וכשבור שהיא לרתה: בני מריבה. אע"פ שאינו שונאה אלא שהיתה מריבה ביניהם לפי שעה: בני שכרות. שמתוך שכרותו אינו נותן דעתו על אשתו: בני גרושת הלב. שגמר בלבו לגרשה: בני ערבוביא. שבאו עליה כמה בני אדם: בני חלופה. שמעיזה פניה להיות תובעתו בפה: כל אדם שאשתו תובעתו. כלומר שילאה לפני יעקב ואמרה לו אלי תבא ויצא ממנה יששכר דכתיב ומבני יששכר יודעי בינה לעתים: דמרליא ארליי. שמפתה אותו בדברי רצוי ופיוס כלומר ליעקב אלא אמרה לקור בתהלה אבל לא שתהא תובעתו בפה: הדרן עלך ואלו מותרין

ארבעה נדרים התירו חכמים. ומפרש בגמרא שמותרין מחליהן בלא היתר חכם: נדרי זרוזין. שלא נדר אלא לזרז חבירו שלא יעמוד בדעתו כדמפרש ואזיל: נדרי הבאי. נדר שאינו כלום שמיר ושית מתרגמינן הבאי וכור (ישעיהו כז): קונס שאיני פותח לך. קונס דמיו עלי אם אני מוכרו בפחות מסלע שהוא ארבע דינרין: קונס שאיני מוסיף לך על השקל. קונס המקח עלי אם אני מוסיף לקנות ביתר משקל שהוא שני דינרין:

שניהן

גמ' אינו מספר עמי וכו'. יעב"ץ. שם, ואמרתי לו מה טעם וכו'. יעב"ץ. שם, ואמר לי כדי שלא אתן את עיני. מהרש"א ח"א. שם, דמצייני כמלאכי השרת. יעב"ץ. שם, בתי תורה התירתך. מהרש"א ח"א. שם, ולא תתורו אחרי לבבכם. מהרש"א ח"א. שם, אמר רבינא לא נצרכא אלא דאפי' שתיהן נשיו, כצ"ל. יעב"ץ. שם, וברותי וכו'. מהרש"א ח"א. שם, אסנ"ת, מהרש"א ח"א. שם, בני שנואה, מהרש"א ח"א. שם, בני נידוי, מהרש"א ח"א. שם, בני מריבה וכו'. מהרש"א ח"א. שם, כל אדם שאשתו תובעתו, מהרש"א ח"א. שם, יששכר חמור גרם, מהרש"א ח"א. ר"ן ד"ה התורה התירתך וכו', וכ' הרמב"ם, כצ"ל, רש"ש. ד"ה בני אנוסה וכו', בני אימה לא הויא אנוסה ממש, כצ"ל, יעב"ץ. רא"ש ד"ה בני אמה וכו', ואסורין בתה"מ, רש"ש ציין דבמו"ק ט"ו ע"ב היא בעיא דלא איפשטא.

[מאר עין בסוגיא דברכות כג: איתא דל"ל ו לא"ש]

נג א מיי' פכ"א מהל' איסורי ביאה הלכה י ופ"ה מהל' דעות הלכה ד סמג לאוין קכו טוש"ע אה"ע סימן כה סעיף ג וטוש"ע א"ח סי' רמ סעיף ז:

נד ב מיי' שם סמג שם טוש"ע אה"ע שם סעיף ב וטוש"ע א"ח שם סעיף ח:

נה ג מיי' פכ"א מהל' איסורי ביאה הלכה ט סמג שם טור ש"ע אה"ע סי' כה סעיף ב בהגה:

נו ד ה מיי' שם הלכ' יב טוש"ע שם סעיף י וטוש"ע א"ח סימן רמ סעיף ב:

נז ו מיי' שם סמג שם טוש"ע א"ח שם סעיף ג:

א ז מיי' פ"ד מהלכ' נדרים הלכה א ופ"ג מהל' שבועות הלכה א סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רלב סעיף א:

[עירובין ק:]

ב ח מיי' פ"ד מהלכ' נדרים הלכה ג טוש"ע י"ד שם סעיף ב:

גליון הש"ס

ר"נ ד"ה דמלייני כו' מלויינים ונכדלים. עי' קדושין עב ע"א ברש"י ד"ה דומים: בהרא"ש ד"ה ערכתי לו שולחן ששמש עמה שלא כדרכה. עיין יבמות דף לד ע"ב תד"ה ולא כמעשה:

תוספות

ארבעה נדרים. עד השתא אינרי בביעוי האסורין ובביעוי המותרים במתפיס בדבר הנלוז ובמתפיס בדבר המותר והשתא מיירי בנדרים דאע"ג דהוליאם מפיו בלשון אסר נדר אפילו הכי מותרין וטעמא הוי משום דבעינן פיו ולבו שוין ואלו אסרי פיו שוו פיו ולבו בהני ד' נדרים וכיינו טעמא דלא פריך פיו ולבו שוין ונדרי זירוזין מהאי טעמא: נדרי הבאי. גזמא והבאי לשון חברים: ומתוך שאינו משמש שלא בתאמה ולא בקלות ראש אין בלבו מחשבה אחרת: במילי דתשמיש. שרי להרבות מלאכי השרת: בני מריבה. בתורה ובמלות ופרוזין וקדושים משאר המון העם בקדושת מלאכי הבאי: תמוהות: דמלייני במלאכי השרת. שמשמש עמה שלא כדרכה: מן ביניתא. דג שלולו לגי שלוק ומבושל כפי רצונו: ובדותי מכם הפושעים וגו'. לשון בריה או לשון ובדא שלא מיתה [ל"ל מילתא] שבחה משוחררת וגריעה מנעורה לפי שהורגלה להיות שטופה זמה: בני שנואה. אע"פ שאין בלבו לגרשה: בני נדוי. אם הוא או היא מנודין ואסורים בתשמיש המטה וה"ה נמי אכל שלא מיתה [ל"ל מילתא] דשכיחא נקט: בני תמורה. נתלפו לו בשותיו בקבור לבא על זו והיא אחרת: בני מריבה. שנתקוטטו יחד ובא עליה קודם פיוס כעס האדון שמבה וכועל ואינו ממתין עד שתתפייס: בני שכרות. אם הוא או היא שכורין ואין כוונתם שלימה ובלא דעת נפש לא טוב: בני גרושת הלב. ואף אם אינו שונאתה כי מתוך שדעתו לגרשה מבריחר על אחרת: בני ערבוביא. יש לו נשים הרבה ואינו יודע על אי זו מהן בא: בני חלופה. שתובעת בפה: דמרליא ארליי. משלולו בדברים: הדרן עלך ואלו מותרין

ארבעה נדרים התירו חכמים. כולהו מפרשי בתמגיתין: קונס שאיני פותח לך מן הפלגא. כלומר קונס בכר זה עלי אם אני פותח לך מן הפלגא:

הגהות וציונים

[עי' פרש"י קדושין עב. ד"ה דומים למלאכי השרת]

[ל"ל שתיהן יעב"ץ]

עירובין ק: ס"י יוחנן דבריס ל נראשית מט דס"ל יב

[שבועות כא:]

גזיר יא:

פי' הרא"ש

בגיך יפיפין ביותר. בלא מוס: מגלה טפח ומכסה טפח. כדי שתהא ירא ותשא על פניו לי מי שלא יסגה בקירוש בשר דוגמת דרך סדין (בירושלמי בפ"ק דיבמות הלכה ט) דמשמע דלא הוה מזרות דתשמיש. שרי להרבות מלאכי השרת. בתורה ובמלות ופרוזין וקדושים משאר המון העם בקדושת מלאכי הבאי: תמוהות: דמלייני במלאכי השרת. שמשמש עמה שלא כדרכה: מן ביניתא. דג שלולו לגי שלוק ומבושל כפי רצונו: ובדותי מכם הפושעים וגו'. לשון בריה או לשון ובדא שלא מיתה [ל"ל מילתא] דשכיחא נקט: בני תמורה. נתלפו לו בשותיו בקבור לבא על זו והיא אחרת: בני מריבה. שנתקוטטו יחד ובא עליה קודם פיוס כעס האדון שמבה וכועל ואינו ממתין עד שתתפייס: בני שכרות. אם הוא או היא שכורין ואין כוונתם שלימה ובלא דעת נפש לא טוב: בני גרושת הלב. ואף אם אינו שונאתה כי מתוך שדעתו לגרשה מבריחר על אחרת: בני ערבוביא. יש לו נשים הרבה ואינו יודע על אי זו מהן בא: בני חלופה. שתובעת בפה: דמרליא ארליי. משלולו בדברים: הדרן עלך ואלו מותרין

ארבעה נדרים התירו חכמים. כולהו מפרשי בתמגיתין: קונס שאיני פותח לך מן הפלגא. כלומר קונס בכר זה עלי אם אני פותח לך מן הפלגא:

שניהן